

Budsjettføring Statsbudsjettet 2020 – Kommunal- og forvaltningskomiteen

Norsk Arkivråd (NA) er landets største frivillige arkivfaglige interesseorganisasjon. Vi har ca.1100 medlemmer fra både av virksomheter og enkeltmedlemmer. Medlemmer er fra alle deler av landet, og fra bedrifter og organisasjoner fra offentlig og privat sektor. NA er spesielt opptatt av primærfunksjonen til dokumentasjon nemlig å støtte opp om virksomheten oppgaveløsning. En god dokumentasjonsforvaltning i virksomhetene og offentlig forvaltning er en forutsetning for forsvarlighet og etterrettelighet når de oppfyller samfunnsoppdrag, og for at bevaringsverdig dokumentasjon kan sikres for ettertiden i et arkiv.

Vi er glade for at regjeringen legger opp til et høyt digitaliseringstempo. Vårt område er dokumentasjonsforvaltning, det som i fremtiden blir arkiv om fortida. Årets budsjett på kulturdepartementets del viser en satsing vi ikke har sett maken til for å skanne papirarkiv slik at disse kan gjøres tilgjengelige i Digitalarkivet. Dette er gledelig for økt tilgang på skannede papirarkiv men kan ikke kalles digitalisering. Det er en konvertering av format som har fordeler for tilgjengelighet. Vi ber dere merke dere at det ikke er opplagt at satsingen kommer virksomhetenes digitalisering for avlevering til gode.

Tilgangen til det skannede arkivmaterialet må vedlikeholdes på samme måte som digitalt skapt arkiv. Det krever investeringer i infrastruktur og utvikling av løsninger for å vedlikeholde og tilgjengeliggjøre. De fleste offentlige virksomheter står overfor de samme problemene. Derfor bør utvikling av metode og tekniske løsninger for å sikre en samfunnsøkonomisk effektiv løsning for avlevering prioriteres.

Arbeidet med løsninger for digital langtidsbevaring og tilgjengeliggjøring av arkivene er foreslått 35 millioner i økte midler til Arkivverket neste år. En slik styrking er helt nødvendig og dere bør vurdere om disse midler skal forbeholdes arbeidet med å sikre digitalt skapte arkiver fra kommune, stat og privat virksomhet.

Akkurat nå er NOU 2019:9 «Fra kalveskinn til datasjø - Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver» på høring. Vi forstår at departementet vil komme tilbake til Stortinget med oppfølging av denne etter at høringssvarene er behandlet, men vil likevel benytte anledningen til å rette oppmerksomheten mot noen punkter i utredningen.

De viktigste utfordringene som løftes i utredningen handler ikke om arkiver som allerede er skapt. Det handler om dokumentasjon som skal skapes i virksomhetene i de kommende år, og som de ikke klarer å sikre slik at de blir arkiver for ettertiden. Utfordringene er utdaterte løsninger som er så tungvinte å bruke at det blir en trussel mot dokumentasjon som skapes i dag og dermed blir utilgjengelig for arkiver i framtida. Budsjettet satser på å løse dagens utfordringer, NOUen peker på løsninger for digitale dokumentasjonsforvaltning i framtida.

Lykkes ikke offentlig forvaltning med dokumentasjonsforvaltning i dag blir det ingen arkiver å fylle digitalarkivet med. Derfor mener vi at midler til å følge opp noen av de områdene utredningen peker på at har sin løsning i automatiserte og innebygde løsninger blir synlig i budsjettet

Ingen av de foreslåtte bevilgningene er til utvikling som trengs for å utvikle offentlig dokumentasjonsforvaltning!

Kulturdepartementets ensidige oppfatning av arkiv som kulturarv og utvikling av fellesløsninger hos Arkivverket, gjør det vanskelig å finne midler rettet mot arbeidet med digital dokumentasjon i virksomhetene. Det er her digitalisering for framtida må skje og kulturdepartementet er ikke riktige departement til å være pådriver her.

Vi vil også be dere som sitter som våre representanter på Stortinget om å være en pådriver for en raskest mulig ikrafttredelse av en ny lov om dokumentasjon og arkiv. Husk også at om at forslaget om å fjerne journalføringsplikten påvirker Offentleglova. Da lov om arkiv kom ble NOUen sendt ut i 1987. Loven trådte i kraft 12 år senere. Tiden er ute for en ny lov og vi ber dere bør være pådrivere for at lovutkast kommer til dere for behandling så fort som mulig.